

CORONA- SAMARBEJDER- BIODIVERSITET- HAVFORMIDLING OG HAVHAVE

Grøn Guide Gentofte

Årsberetning 2020

GG-GENTOFTE.DK

2020 blev et mærkeligt år i Corona'ens skygge, hvor mange arrangementer blev aflyst i sidste øjeblik. Men også et år, hvor mange ting lykkedes og store projekter blev sat i gang og nye tiltag afprøvet

Efter et forrygende 2019 i Grøn Guide Gentofte tegnede 2020 til at blive et mindst lige så spændende og travlt år med bl.a. projektet Vores Natur, hvor mange arrangementer skulle afholdes og stor interesse for biodiversitetsproblematikken fra mange kanter. Men så kom Corona-pandemien og alt lukkede ned, arrangementer blev aflyst, og alle medarbejdere på rådhuset inklusiv grøn guide blev sendt hjem for at arbejde hjemmefra. Og med genåbninger og nedlukninger fortsatte uvisheden året ud, hvilket satte tålmodigheden og omstillingsparathed på en stor prøve.

At 2020 alligevel blev naturens år på en helt anden måde netop pga. pandemien, og nedlukningerne kunne ingen have forudset. Aldrig har så mange gået ture i naturen eller kastet sig over havearbejde. Og dette har også kunnet mærkes på de

mange borgerhenvendelser, jeg som grøn guide har modtaget.

Fra hjemmearbejdspladsen og via teams-møder fik jeg blandt andet sammen med kommunens medarbejdere fra bæredygtighedsnetværket startet flere forskellige større projekter op, nogen nåede at blive afsluttet i 2020 og andre forsætter ind 2021. Alle projekter der kunne styres og udføres mere eller mindre hjemmefra.

Samarbejder der gavner

Gennem de tre år hvor jeg har været ansat som grøn guide i Gentofte har jeg udbygget og udvidet mine samarbejdsflader med mange forskellige borgere, institutioner, kommunalt ansatte og foreninger. Dette er til stor glæde for begge parter og er fuldstændigt nødvendigt for mig, da jeg ene person ikke kan nå så langt ud.

Samarbejdet med naturvejleder Cecilie Meyer

Samarbejdet med Gentofte kommunes naturvejleder på daginstitutionsområdet, Cecilie Meyer (Cille) har fra start af været meget givtigt og er kun blevet bedre med tiden. Vi deles om naturvejlederhuset Ordruphus og alle materialer deri og nu også om Havhytterne, de små formidlingsskure på Skovshoved Havn. Og vi søger puljemidler sammen til at indrette de to steder. I februar, inden Danmark lukkede ned, afholdt vi et kursus for pædagoger i Ordruphus, hvortil vi fik 10.000 kr. fra Krible Krable-puljen. Som alt andet har Corona gjort det besværligt for os at mødes rent fysisk, men det bliver heldigvis forhåbentligt bedre i 2021.

Samarbejdet med bibliotekerne

Et andet meget givtigt samarbejde er med bibliotekerne i Gentofte, hvor mange af de ansatte er blevet mine gode venner, måske fordi vi har mange lighedspunkter i vores formidlingsarbejde og derfor snakker samme sprog. Mange af mine arrangementer udvikler jeg i samarbejde med bibliotekerne. Så ikke blot hjælper de med lokaler og PR omkring arrangementerne, de er også gode sparringspartnere i forhold til at afgrænse og finpudse indholdet i arrangementerne. Af gode grunde blev mange af de

arrangementer, vi i fællesskab havde planlagt, aflyst i 2020 eller skubbet til 2021. Men i januar og februar inden nedlukningen var jeg med ved to fællesspisninger for børnefamilier, hvilket er et meget fint koncept, hvor bibliotekerne står for fællesspisningerne og jeg står for "underholdningen" inden. Desuden stod jeg for en vintervandretur for voksne, hvor biblioteket stod for fællesspisning efterfølgende, altså lidt samme koncept som med børnefamilierne. Og i samarbejde med frøbiblioteket afholdt jeg en meget succesrig frøbytteaften, som også var i samarbejde med foreningen frøsamlerne. Denne frøbytteaften bliver forhåbentligt gentaget i 2021, da der er et stort potentiale i at lære folk at samle deres egne frø, både dem i naturen og dem fra køkkenhaven. Både i et bæredygtighedsperspektiv, men også i forhold til biodiversitet og genetisk variation.

I resten af 2020 blev alle de planlagte arrangementer aflyst, med undtagelse af nogle få juledekoration-arrangementer samt at par fine aftener ved byhaven ved Ordrup Bibliotek, som det lykkedes at afholde i efteråret og vinteren inden nummer to nedlukning, men forhåbentligt kommer samarbejdet stærkt igen i 2021.

Samarbejdet med andre foreninger

Samarbejdet med andre grønne foreninger i Gentofte har vel altid været omdrejningspunktet i Grøn Guide Gentoftes arbejde. Især samarbejdet med Danmarks Naturfredningsforenings lokal afdeling Gentofte (DN-Gentofte) og Frivilligcentret samt Gentofte Børnevenner er naturligt og traditionsrigt. Sammen med DN-Gentofte holdt vi som omtalt senere årets høslæt samt en meget fin og velbesøgt hjortebrunsttur i Dyrehaven. På denne tur måtte turleder Ulrik Reeh og jeg erkende, at folk ikke har kikkerter med og dette gør det svært at se hvad der

foregår mellem hjorte, der opholder sig langt væk. Da det senere på året blev mulig at DN-Gentofte kunne søge penge i Isobro-puljen, søgte vi i samarbejde og fik bevilget penge til indkøb af kikkerter til næste års ture.

Som noget relativt nyt er jeg begyndt at samarbejde med Dansk Vandrelaug, som har en imponerende aktiv afdeling i Gentofte. Sammen med dem holdt jeg i september en velbesøgt tur til Bernstorffs Slotshave, hvor deltagerne fik set både fårefolden og de mange smukke espalier-æbletræer ved avlsgården. Der kommer nok mange flere vandreture i samarbejde med dem i fremtiden.

To nye bæredygtige foreninger eller kommende foreninger så dagens lys i 2020. Det ene er Danmarks Mindste Forsamlings hus, der som omdrejningspunkt har bæredygtighed og har til huse i den gamle billetpavillon ved

Charlottenlund station. Meningen er at der skal afholdes forskellige bæredygtige arrangementer i og omkring den gamle pavillon, der skal i istandsættes i samarbejde med ejeren, der er DSB. Både på grund af Corona og fordi DSB har været lidt svære at kommunikere med, er foreningen ikke kommet så langt i løbet af dette år, men håbet er, at der kommer til at ske meget mere i 2021.

En anden kommende forening er Havhaven ved Skovshoved Havn, hvis formål er at dyrke tang og muslinger i vandet ud for havnen. Mere om dette senere.

Miljøbutik

Der etableres en miljøbutik i bygningen, der rummer formidlingscentret på Genbrugsstationen. I miljøbutikken kan borgere hente inspiration og vejledning til miljørigtige handlinger i hverdagen, f.eks. hvordan der kan opnås energibesparelser, muligheder for håndtering af regnvand, tiltag til at undgå kemi i produkter og etablering af kompostering af køkkenaffald og indretning af en bæredygtig have. Miljøbutikken vil være åben to dage om ugen og kan bl.a. gøre brug af det undervisningsmateriale, der anvendes af formidlingscentret, når skoleklasser er på besøg for at få viden om affaldshåndtering.

Samarbejdet med kommunen

I og med at Gentofte Kommunes afdeling for Natur og Miljø har været så venlige at give mig en kontorplads og jeg samtidig er en del af kommunens interne bæredygtighedsnetværk, har jeg helt naturlig et tæt og meget godt samarbejde med medarbejderne her. Som beskrevet længere nede mundede dette samarbejde i 2020 blandt ud i projektet "Min Bæredygtige Have".

Miljøbutik: I kommunens budgetaftale stod der, at der skulle etableres en "miljøbutik" i formidlingsbygningen på Genbrugspladsen, se boksen øverst på siden.

Da det vil være naturligt at Grøn Guide i et eller andet omfang bliver en del af denne "Miljøbutik", deltog jeg i en arbejdsgruppe i kommunen, der skulle udarbejde et notat, der skulle beskrive løsninger og evt. alternativer til, hvordan en sådan en butik skal etableres. Notatet blev afleveret til cheferne i starten af december, og jeg og arbejdsgruppen afventer nu på at få mere af vide om det videre forløb.

Cykelruter: Igennem flere år har Leif Erritsø fra Vangedes Venner presset på for at få etableret en ny cykelrute, Moseruten, gennem Vangede. Dette er af forskellige årsager ikke blevet

til noget, men efter at Corona lukkede alle vores arrangementer ned, besluttede Liselotte Ludvigsen, leder af Natur og Miljø, Louise Tang Eriksen,

kommunikationsmedarbejder i Natur og Miljø og jeg, at vi ville sætte tid af til at få gjort noget ved sagen. Og samtidig ville vi få genoptrykt

cykelrutehæftet fra 2014, der trængte til en revision. At der så skulle gå helt indtil december måned og en arkitekt-praktikant sat på sagen, før det rigtigt rykkede på tingene, fortæller lidt om at gode hensigter ikke altid er nok. Og noget kan virke simpelt, indtil man for taget hul på det, og det viser sig at være noget mere kompliceret og inddrage nogle flere mennesker, end det lige umiddelbart ser ud til. Men nu er vi i gang, og det skal nok lykkes at få etableret den fine cykelrute og genoptrykt hæftet.

Opgaveudvalget om udearealerne ved det almennyttige boligområde Ved ungdomsboligerne fortsatte ind i starten af 2020 og resulterede for mit vedkommende i, at jeg sammen med de boligsociale-medarbejdere og børn og voksne beboere i efteråret fik etableret nogle fine højbede med krydderurter og bærbuske. De var en kæmpe glæde at se, hvordan børn klæde på med krum hals med at køre trillebøre og få fyldt pallerammerne med jord. Jeg

glæder mig til at se, hvordan det udvikler sig på stedet.

Tværgående naturmøde: Sammen med Magnus Hauch, der er medarbejder i Natur og Miljø, og Mads Høhne, medarbejder i Park og Vej, etablerede vi i starten af 2020 noget, vi kalder det tværgående naturmøde. Vi mødes med medarbejdere fra Park og Vej og fra Natur og Miljø ca. hver anden uge og udveksler informationer om alt der drejer sig om naturen i Gentofte.

Kommunens interne Bæredygtighedsnetværk:

Kommunens interne bæredygtighedsnetværk, som jeg som den eneste ikke kommunalt ansatte deltager i, har eksisteret og holdt møder siden 2017. Møderne har over tid skiftet karakter, da netværket har skulle finde sine ben at stå på, men har nu fundet en form der fungerer superfint for alle. I sin nuværende form er møderne temamøder, hvor forskellige deltagere i netværket og sommetider også eksterne, bliver bedt om at holde oplæg om bæredygtighedsrelaterede emner,

som de arbejder med. Det er meget interessante oplæg, der skaber masser af gode debatter efterfølgende. Indtil videre har møderne i denne form været holdt online på teams, og det bliver interessant at se om de skal forsætte sådan, eller om de kan fungere med fysisk fremmøde også. Jeg har holdt flere oplæg på disse møder, sidst om Havhaven og hav-formidlingen på Skovshoved Havn.

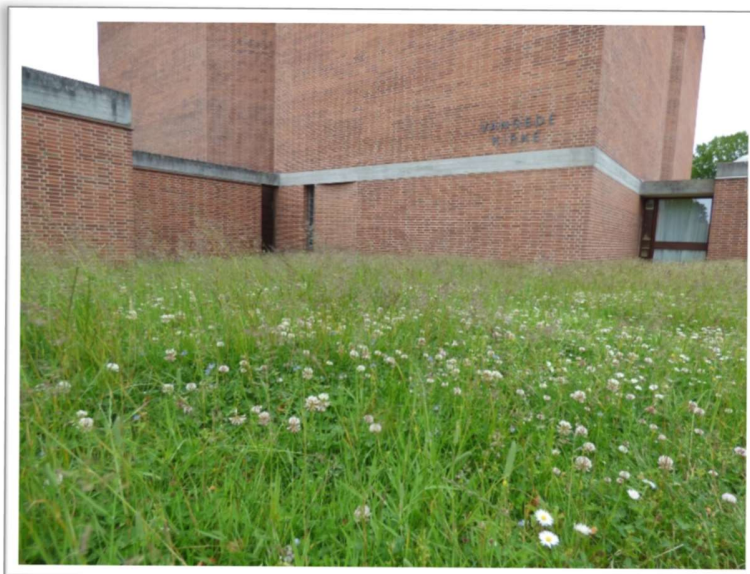
Biodiversitet

Ligesom i 2019 har en del af mit arbejde drejet sig om at udbrede viden om, hvorfor biodiversitet er vigtig og hvorfor vi derfor skal forsøge at stoppe nedgangen i antallet af arter. Under dette tema var planen i starten af året, at jeg sammen med en frivillig borger og flere medarbejdere fra kommunen skulle have lanceret projektet **"Min Bæredygtige Have"**. Dette projekt gik ud på at 10 private haveejere ville blive inviteret og udvalgt til, med vores hjælp, at omlægge deres haver til mere bæredygtige og biodiverse haver. Meningen var, at det skulle have været blevet til fortællinger, der kunne inspirere andre haveejere til at gøre noget lignende. Men da vi pga. Corona ikke kunne mødes med haveejerne og de ikke med hinanden, blev projektet aflyst og udskudt, og et andet, mere online baseret, projekt blev i værk sat. Her tog vi i stedet ud til tre haveejere i Gentofte med tre meget forskellige, men alle bæredygtige haver, og gik på live-havevandring med dem,

samtidig med at jeg interviewede dem. Det kom der nogle meget fine og lærerige film ud af. Filmene kan stadig ses på Grøn Guide Gentoftes Facebook side og på Facebook-siden "min Bæredygtige Have", som blev startet i denne sammenhæng og nu har 242 medlemmer.

Hen over året er jeg blevet kontaktet af personer fra flere forskellige **boligforeninger** med et ønske om at omlægge deres grønne arealer til mere natur. Ikke alle henvendelserne har mundet ud i konkrete tiltag, hvilket har været skuffende, da jeg har brugt tid på at tage ud og se på deres arealer. Det er blevet tydeligt for mig, at det er vigtigt, at hele bestyrelsen er med på ideen. Det er således ikke nok, at det kun er en enkelt beboer, der ønsker sig det. Desuden vil mange gerne have en blomstereng, uden dog at have gjort sig klart hvor meget tid og ressourcer, det kræver at indrette en sådan eng og at det ikke altid er det der giver mest biodiversitet. Indtil videre har den mest succesrige henvendelse været fra én, der selv drifter de grønne arealer på Brannersvej i Ordrup, og jeg glæder mig meget til at følge udviklingen der.

De

Et sted hvor jeg allerede har kunnet se resultater af min vejledning i biodiversitet er de grønne arealer ved **Vangede Kirke**. Vangede Kirke deltog i 2019 ved kommunens "Sprint for Verdensmål" for her at blive inspireret til deres arbejde med at blive "grøn kirke". Herefter blev jeg spurgt, om jeg ville komme og inspirere dem i deres arbejde med deres grønne arealer. Et af mine råd var at undlade at slå deres græsplæner, og det har været en fryd at køre fordi og se de smukke blomstrende plæner hele sommeren.

sidste mange år har grøn guide været med til at arrangere **høslæt** på engen i Brobækmose for at højne biodiversiteten på engen. I første omgang valgte vi at udskyde høslæt fra først i juli måned til sidst i august måned. Og heldigvis lykkedes det trods Corona at afholde arrangementet næsten som normalt og med den sædvanlige store tilslutning, idet hele 35 frivillige valgte at møde op. Den senere afhøstning på trods, blev der igen i år sat rekord i afhøstet areal, hvilket nok kan tilskrives en kombination af kvæggets afgræsning, et mindre vådt areal, hvilket gør afhøstningen nemmere, og til sidst, men ikke mindst, de mange og meget flittige frivillige. Engen har skiftet karakter de seneste år efter at der er etableret kvægfold og udsat 3 tyrekalve, så tagrørene er ikke længere så dominerende, hvilket klart gør afhøstningen nemmere. At le-slåning er meget populært var også tydeligt, da de frivillige blev spurgt om de evt. kunne tænke sig at deltage i endnu et høslæt på en af sletterne i Charlottenlund Skov. Det viste sig dog desværre, at tilslutningen fra de frivillige ikke er den største hurdle for at få høslættet til Charlottenlund. For selvom

Naturstyrelsen og skovfoged Steen Bjarke Hansen er meget interesseret i at få det startet op, er det alt for dyrt at få fjernet det afhøstede. Hvilket, indtil der findes en løsning på dette problem, gør det umuligt at gennemføre dette nye høslæt på fornuftig vis.

Havhave ved Skovshoved Havn

I 2019 besøgte jeg et par gange foreningen Havhøst, der dyrker muslinger og tang inde i Københavns Havn. Tanken om at kunne dyrke sin egen sunde og bæredygtige mad i havet er meget spændende, og selve det at se anlægget med strømperne, der hænger i vandet fyldt med blåmuslinger, er meget fascinerende. Derfor var jeg heller ikke sen til at springe til, da en af gode frivillige borger Knud Elverskov, som jeg allerede kendte fra fåreavlerlauget i Bernstorff Slotshave, kontaktede mig i juni måned 2020, med et ønske om at starte en Havhave op i Skovshoved Havn. Knud kontaktede også Hardy fra Havhøst, og vi holdt et kort møde på havnen med havnefoged Jesper Tjøtt. Og derefter gik det stærkt, og meget hurtigt havde vi samlet en

gruppe af 13 mennesker og var parat, både til at stifte en forening og til at etablere en mindre havhave i vandet ud for havnen. Grunden til, at jeg valgte at lægge tid og ressourcer i opstartsprocessen, var at jeg kunne mærke, at der er en meget stor interesse for dette felt. Og at der desuden ligger rigtigt meget god formidling gemt i det. At der på kort tid er kommet mere end 50 medlemmer på Facebook-siden Skovshoved Havhave, godt nok hjulpet af en fin artikel om havhaven i Villabyerne, vidner også om den

store interesse. Og selv om selve anlægget er meget lille og simpelt, skaber det allerede meget opmærksomhed, når folk kommer forbi og ser nogle af de frivillige arbejde med anlægget. Jeg glæder mig meget til at se, hvad den lille havhave kan blive til med tiden.

Havformidling ved Skovshoved Havn

I 2019 fik naturvejleder Cille og jeg 50.000 kr. fra puljen Vores Natur til blandt andet at indrette formidlingsskurene i Skovshoved Havn, der heldigvis ligger lige ved siden af Havhaven. Samtidig lovede jeg at afholde 4 formidlingsdage på havnen i juli måned. Og disse dage blev på trods af Corona til noget og var en stor succes. Børn og voksne fik fanget krabber og rejer, og kiggede på mit akvarie med tang, muslinger og trepiggede hundestejler. De fire dage viste virkeligt hvilket potentiale der ligger i at formidle om havet og dens dyre- og planteliv, der jo for det meste er skjult for os mennesker.

Kommunikation

Villabyerne: Til Gentofte kommunes Sprint for Verdensmål i november 2019 var jeg i en gruppe sammen med bl.a. journalist Gry Brøndum fra Villabyerne. Dette resulterede i, at hun kontaktede mig tre gange hen over foråret 2020, hvilket der kom tre fine artikler ud af. Især er jeg glad for dén, der kom ud af at hun kontaktede mig lige efter den første nedlukning i starten af april og spurgte, om jeg havde nogle ideer til en artikel om effekten af pandemien og folks forhold til naturen. Det kom der en meget fin artikelserie ud af, hvor Gry på opfordring af mig interviewede flere kendte personer fra Gentofte og mig som Grøn Guide om vores refleksioner over, hvad Corona-tiden betyder for os som mennesker i en tid, hvor mange store globale kriser rykker helt tæt på os.

Facebook: udover min egen Grøn Guide Gentofte hjemmeside er jeg nu med-administratør af tre andre Facebook sider, Min Bæredygtige Have, Gentofte Havevenner og Skovshoved Havhave. Og det er meget fint og gør, at jeg kan

kommunikere med mange forskellige borgere. Men det gør det også lidt svært at være lige aktiv på dem alle sammen. Måske medvirkende årsag til, at vi ikke har fået så mange flere medlemmer på vores egentlige Grøn Gentofte side i 2020. En anden årsag er nok, at jeg af gode grunde ikke har haft så mange arrangementer og derfor ikke har mødt så mange nye personer.

Grøn Guide Gentoftes hjemmeside:

Jeg er sammen med en ny hjemmeside-udvikler Majbrit Kragh i gang med at lave en ny

hjemmeside, der skal være tilgængelig for syns- og hørehandicappede, hvilket er et krav fra kommunens side. Arbejdet med siden er blevet noget forsinket, både fordi jeg har gang i så mange andre projekter og fordi Majbrit af nogle personlige årsager ikke har kunne arbejde så meget med den. Men forhåbentlig for vi gang i arbejdet med siden igen snarest, så vi kan leve op til de af kommunens stillede krav. Og som kan gøre, at jeg nemmere kan redigere og tilpasse siden til de behov jeg har og måtte få i fremtiden.

Kurser

I starten af året var jeg så heldig, at få lov til at deltage på af kommunens interne kurser i Adfærdsdesign, der blev udbudt af virksomheden Bro. Kurset forløb over tre kursusgange af én dags varighed og med opgaver og selvstudier indimellem. Adfærdsdesign omhandler kort fortalt om at indrette omgivelserne, så det hjælper mennesker med at handle hensigtsmæssigt og mit tilfælde bæredygtigt. Og da jeg jo

netop ønsker at ændre folks adfærd i en mere bæredygtig retning, hvorfor det jeg lærte på kurset, er noget jeg kan bruge i mit fremtidige arbejde.

Praktikanter

I løbet af året har jeg haft to praktikanter tilknyttet over længere perioder af gangen. I starten af året havde jeg Mie Hartung tilknyttet, som bl.a. hjalp mig med at lave haveplans-tegninger og forskellige andre praktiske ting. Mie Hartung vil efterfølgende gerne være frivillig i foreningen og deltage i arrangementer og hvad hun ellers kan hjælpe med. Hun er en meget driftig dame, der har startet foreningen Pindsvinehospitalet op

på egen hånd, se mere på hendes hjemmeside [Pindsvinehospitalet](#)

Sidst på året havde jeg Signe Jul Andersen tilknyttet som praktikant. Signe er uddannet arkitekt og har arbejdet med cykelkampagner mm. i Københavns Kommune. Signe var en stor hjælp i forhold til cykelrute-projektet, med at gennemkører ruterne og kommunikere med Park og Vej om skiltning. Signe der forsætter som praktikant ind i 2021.

Arrangementer

På trods af Corona og en masse frustrerende aflysninger af arrangementer, har jeg alligevel formået at afholde 20

arrangementer hen over året. Se bilag 1 for en liste over arrangementerne.

UDLÅN AF MATERIALER

Der kun været en enkelt udlån af papirværkstedet, da det har været meget svært at administrere under Corona-restriktionerne.

Bilag 1 oversigt over arrangementer i Grøn Guide Gentofte 2020

Dato	Arrangement	Samarbejdspartnere	Sted
11. januar 2021	Nyd naturen, vandretur og frokost	Jægersborg bibliotek	Jægersborg bibliotek
13. januar 2021	Fælles spisning for børnefamilier, bæredygtige Nytårsforsæt	Vangede Bibliotek	Vangede Bibliotek
6. februar 2021	Fælles spisning for børnefamilier, Spis efter årstiden	Dyssegård Bibliotek	Dyssegård Bibliotek
25. februar 2021	Kursus i Krible krable	Cecilie Meyer	Ordruphus
4. marts 2021	Frøbyttedag i Frøbiblioteket	Ordrup Bibliotek	Ordrup Bibliotek
12. maj 2021	Min Bæredygtige Have I	Bæredygtigt Gentofte	Thomas Sundelins have
4. juni 2021	Min Bæredygtige Have II	Bæredygtigt Gentofte	Astrid Halls have
13. juni 2021	Affaldsindsamling Storkøbenhavn event	Link environmental ambassadors	Link environmental ambassadors
21. juni 2021	Min Bæredygtige Have III	Bæredygtigt Gentofte	Åke Sandös have
23. juni 2021	Krabbe- og muslingedage	Vores natur	Skovshoved Havn
24. juni 2021	Krabbe- og muslingedage	Vores natur	Skovshoved Havn
25. juni 2021	Krabbe- og muslingedage	Vores natur	Skovshoved Havn
26. juni 2021	Krabbe- og muslingedage	Vores natur	Skovshoved Havn
25. august 2021	Høslæt	DN-Gentofte, kommunen og DOF	Brobækmose
24. september 2021	Kronhortebrunsttur	DN-Gentofte	Dyrehaven
29. september 2021	Eftermiddage med Grøn Guide	Ordrup bibliotek	Ordrup biblioteks have
30. september 2021	Vandretur med DVL	Dansk Vandrelaug	Bernstorff slotshave
23. oktober 2021	Plantekassedag	Kommunen, boligsociale-medarbejdere	Ved Ungdomsboligerne
28. oktober 2021	Plantekassedag II	Kommunen, boligsociale-medarbejdere	Ved Ungdomsboligerne
19. november 2021	Kransebinding	Jægersborg bibliotek	Jægersborg bibliotek
1. december 2021	Juledekorationer	Ordrup Bibliotek	Ordrup Bibliotek